

Rakowski, Witold / Rakowska, Barbara

Zamierzenia gimnazjalistów powiatu żyrardowskiego

Rocznik Żyrardowski 8, 497-529

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Witold Rakowski
Barbara Rakowska

Zamierzenia gimnazjalistów powiatu żyrardowskiego

Wstęp

Od zarania powstania Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego prowadzi badania dotyczące społeczności lokalnych, o czym świadczą liczne artykuły zawarte w kolejnych tomach „Rocznika Żyrardowskiego”. Lokalizacja uczelni w Żyrardowie obliguje do tego, by badaniami obejmować także społeczność tego miasta i okolic. Stąd też na początku XXI w. prowadzono badania dotyczące warunków życia rodzin z dziećmi uczęszczającymi do szkół podstawowych¹ [Rakowski, Bujala 2003]. Następnie przeprowadzenie badań ankietowych pozwoliło określić istniejące relacje uczeń–szkoła [Królikowska 2007] oraz wykorzystanie czasu wolnego przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych [Rakowska, Rakowski 2007]. Jednocześnie prowadzono badania odnośnie do zamierzeń maturzystów [Rakowski 2006, 2008, 2009, Pytlak 2009]. Uzupełnieniem tych badań są właśnie zamierzenia gimnazjalistów [Lipińska, Pytlak 2009] przeprowadzone w miesiącach marzec–kwiecień 2009 r. w gimnazjach powiatu żyrardowskiego. Celem badań było nie tylko udzielenie odpowiedzi na pytanie, co zamierzają gimnazjaliści robić po skończeniu szkoły (uczyć się, czy podjąć pracę), ale też gdzie chcą podjąć dalszą naukę (wybór miejscowości i typu szkoły), jaki zawód w przyszłości chcą wykonywać, jak oceniają siebie pod względem osiągniętych wyników nauczania, jakie przedmioty lubią, a jakich nie lubią i dlaczego i kilka innych zagadnień pozwalających lepiej poznać ich wybory (zawód wykonywany przez rodziców, ocena warunków materialno-finansowych, rodzina). W związku z tym, że ankietę wypełniali sami uczniowie kwestionariusz (w załączeniu) musiał być ograniczony do kilkunastu zagadnień, a pytania stosunkowo jasno sformułowane.

Badaniami objęto następujące gimnazja i liczbę uczniów:

- ZSP nr 1 w Żyrardowie – 127, w tym 72 chłopców,

¹ Wcześniej badano pracowników administracji samorządowej [Rakowski 2002].

- ZSP nr 2 w Żyrardowie – 116, w tym 61 chłopców,
- Państwowe Gimnazjum w Puszczy Mariańskiej
 - 49, w tym 19 chłopców,
- Publiczne Gimnazjum w Radziejowicach
 - 32, w tym 9 chłopców,
- Publiczne Gimnazjum w Wiskitkach
 - 59, w tym 36 chłopców.

W sumie badaniem objęto 383 uczniów, z tego 197 chłopców i 186 dziewcząt. W gimnazjach w Puszczy Mariańskiej i w Radziejowicach prze-ważały dziewczęta, w pozostałych – chłopcy. Badaniem nie objęto gimna-zjum w Mszczonowie, ponieważ dyrektor nie wyraził na to zgody. Niemniej jednak można uznać, że liczba uczniów objętych badaniem jest reprezenta-tywna i pozwala na formułowanie bardziej ogólnych wniosków, a ponadto wyniki tych badań można skonfrontować z wynikami badań przeprowadzo-nych równocześnie w gminie miejsko-wiejskiej Kozienice.

1. Sytuacja rodzinna i materialno-finansowa

Pytania 14, 15 i 13 zawarte w ankiecie pozwalają scharakteryzować rodzinę uczniów („Z kim mieszkasz?” oraz „Łącznie w skład mojej rodziny wspólnie zamieszkałej wchodzi razem ze mną osób”), ich warunki mieszkaniowe i sytuację materialno-finansową, ponadto pytanie 7 dotyczą-ce tego, jaki zawód wykonują rodzice (opiekunowie) umożliwia przybliżenie środowiska rodzinnego gimnazjalistów, które w pewnej mierze rzutuje na przyszłe zamierzenia i wybór zawodu.

Rodziny

Ze względu na młody wiek rodziców w zdecydowanej większości gimnazjaliści wychowują się w rodzinach pełnych. Wspólnie z rodzicami i rodzeństwem mieszkało 68% gimnazjalistów, przy czym najwięcej w gmi-nach wiejskich Radziejowice 88%, Puszcza Mariańska 81%, Wiskitki 79% a najmniej w Żyrardowie (ZSP nr 2 53% i 66% w ZSP nr 1).

Bez rodzeństwa, ale z rodzicami mieszkało 13% gimnazjalistów. Z taką sytuacją mamy częściej do czynienia w Żyrardowie (18% ZSP nr 2 i 14% ZSP nr 1) niż na wsi (9% w Radziejowicach i w Wiskitkach i zaledwie 2% w Puszczy Mariańskiej). Tylko z matką mieszkało 5% gimnazjalistów (nie było takiej sytuacji w Puszczy Mariańskiej, a częściej takie zjawisko występowało w Żyrardowie – 6%). Pozostała część (14%) gimnazjalistów miała inną nieco sytuację rodzinną i mieszkała z rodzicami, rodzeństwem

i dziadkami lub też z mamą i babcią albo z mamą i ojczymem. Zdarzało się, że niektórzy gimnazjaliści mieszkali tylko z dziadkami (brak rodziców) lub tylko z ojcem albo tylko z rodzeństwem. W sumie 8,4% gimnazjalistów stwierdziło, że nie ma ojca i 3%, że nie ma matki. Najczęściej rodzina składała się z 4 osób (40%), ale często występowały rodziny 5 osobowe (22%) i 3 osobowe 20%). Rzadko już występowały rodziny składające się z 6 osób (8% przy czym w Puszczy Mariańskiej 20%, w Żyrardowie 6%), 7 osób (4%) oraz z 8 osób (2% głównie Żyrardów). Rodzin składających się z dwóch osób było zaledwie 5% (głównie Żyrardów).

Przeciętnie w skład gospodarstwa domowego gimnazjalistów wchodziła następująca liczba osób:

ZSP nr 1 Żyrardów	–	4,04,
ZSP nr 2 Żyrardów	–	4,10,
Radziejowice	–	4,53,
Wiskitki	–	4,57,
Puszcza Mariańska	–	4,80,
Łącznie	–	4,30 ² .

Zawód rodziców

Uczniom trudno jest określić zawód wykonywany przez rodziców, niemniej jednak przypominają sobie jakie czynności wykonuje ojciec lub matka w pracy. W przypadku ojców najczęściej wymieniany był zawód kierowcy (12% z ogółu), pracownika zajmującego się szeroko rozumianym budownictwem (12%), naprawą samochodów (9%) i pracownika fizycznego (9%). Ponadto 7% wykonywało zawód elektryka, 6% ojców posiadało własną firmę i 6% wykonywało prace związane ze ślusarstwem, spawaniem, 5% to mundurowi (policjanci, strażacy, ochroniarze, wojskowi), 5% to rolnicy, 8% to kadra kierownicza i pracownicy biurowi, 3% zajmowało się handlem, 4% było bezrobotnych. Wśród matek gimnazjalistów częściej pojawiają się zawody związane z pracą umysłową, a więc 17% wykonywało prace biurowe, 6% to księgowość, 15% to zawody związane ze służbą zdrowia (1% to lekarze), 5% to nauczycielki. W sumie pracę umysłową wykonywało 43% matek. Do tego dochodzi 14% zajmujących się handlem i gastronomią, 2% prowadzących własną firmę. Ponadto 4% zajmowało się rolnictwem, 9% krawiectwem, 16% wykonywało różne prace fizyczne, 7% to matki bezrobotne, 3% to gospodynie domowe i 2% rencistki. Zatem aktywność zawodowa matek jest wysoka i one częściej zajmują się pracą

² Z badań przeprowadzonych w 2001 r. przeciętna rodzina uczniów uczęszczających do szkół podstawowych nr 3 i 4 składała się z 4,18 osób [Rakowski, Bujala 2003, s. 278].

umysłową niż ojcowie. Analizując zawody rodziców uczniów zamieszkałych w gminach wiejskich, warto zwrócić uwagę na stosunkowo niewielki udział rolników (ogrodników, sadowników), który wynosił (w % ogółu):

	ojciec	matka
Puszcza Mariańska	10	15
Radziejowice	17	14
Wiskitki	10	9
Żyrardów	2,5	0,5

Z kolei wśród matek gimnazjalistów o wiele częściej pracownicami umysłowymi były kobiety zamieszkałe w Żyrardowie niż na wsi. Te ostatnio wymienione częściej zajmowały się handlem i pracą fizyczną, co prezentują poniższe dane (w % ogółu):

	pracownik umysłowy	handel	pracownik fizyczny
Puszcza Mariańska	23	17	24
Radziejowice	19	28	23
Wiskitki	27	13	23
Żyrardów nr 1	57	13	16
Żyrardów nr 2	52	12	17

Na wykonywany zawód rodziców w głównej mierze rzutuje poziom wykształcenia mieszkańców, a ten względnie wyższy reprezentuje ludność Żyrardowa [Rakowski, Witkowska 2006] niż gmin wiejskich [Rakowska, Rakowski 2008]. Poziom wykształcenia rodziców i wykonywany przez nich zawód może rzutować na wybór zawodu przez ich dzieci.

Warunki mieszkaniowe

Odnosnie do warunków mieszkaniowych w ankiecie pytano tylko o usytuowanie mieszkania i dodatkowo pytano o liczbę pokoi, jeżeli znajdowało się ono w bloku mieszkalnym. Nieco więcej niż połowa mieszkań gimnazjalistów to dom jednorodzinny, przy czym w gminach wiejskich to prawie wyłącznie (tab. 1). Natomiast w Żyrardowie większość mieszkań usytuowana jest w blokach mieszkalnych, ale prawie co trzeci gimnazjalista w tym mieście mieszka w domu jednorodzinnym lub segmencie.

Z punktu widzenia usytuowania mieszkań najlepsze warunki mają uczniowie Puszczy Mariańskiej i Radziejowic, następnie Wiskitek. W gorszej sytuacji są uczniowie uczęszczający do gimnazjów w Żyrardowie, gdzie większość mieszkań znajduje się w blokach. W większości przypadków są to mieszkania 3-pokojowe (43%) lub 4- (23%) albo 2-pokojowe (22%).

Tabela 1. Usytuowanie mieszkań gimnazjalistów według ich miejsca zamieszkania (w %)

Usytuowanie mieszkania	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem
	Nr 1	Nr 2				
1. W domu jednorodzinnym	31	31	92	91	84	52
2. W domu wielorodzinnym	6	8	6	3	9	7
3. Jest to segment	–	2	–	–	–	1
4. W bloku mieszkalnym	62	52	2	6	7	38
5. Jest inaczej	1	7	–	–	–	2
Razem	100	100	100	100	100	100

Źródło: w tej tabeli i w następnych opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Ocena sytuacji materialno-finansowej

W świetle wypowiedzi ankietowanych uczniów sytuacja materialno-finansowa ich rodzin nie jest zła, wszak 55% stwierdziło, że jest dobra, 13% nawet, że jest bardzo dobra, 28%, że jest taka sobie (średnia), a zaledwie tylko 4%, że jest zła lub bardzo zła. Najlepiej ocenili sytuację swojej rodziny gimnazjaliści z Radziejowic, a najgorzej z Puszczy Mariańskiej (tab. 2).

Tabela 2. Ocena sytuacji materialno-finansowej rodzin gimnazjalistów w świetle ich wypowiedzi (w %)

Ocena	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem
	Nr 1	Nr 2				
Bardzo dobra	14	16	8	13	12	13
Dobra	57	55	51	60	55	55
Taka sobie	25	24	37	27	28	28
Zła	2	3	4	–	5	3
Bardzo zła	2	2	–	–	–	1
Razem	100	100	100	100	100	100

Przypomnijmy, że w 2001 r. rodzice uczniów szkół podstawowych nr 3 i 4 sytuację tę oceniali znacznie gorzej, a mianowicie (w%):

	materialna	finansowa
bardzo dobra	3	2
dobra	24	17
dostateczna	60	54
zła	12	23
bardzo zła	1	4
razem:	100	100

Należy oczywiście wziąć pod uwagę ten fakt, że w 2001 r. oceniali ją rodzice, a w 2008 r. uczniowie, ale wydaje się, że rzeczywiście sytuacja bytowa rodzin w Żyrardowie uległa poprawie.

2. Samoocena gimnazjalistów po względem osiągnięć w nauce

Można założyć, iż wybór przyszłej drogi życiowej abiturientów gimnazjum zależy w głównej mierze od osiągniętych wyników w nauce. Słabi uczniowie zdają sobie sprawę, a także ich rodzice, że dalsza nauka możliwa jest w szkołach zawodowych – w zasadniczych lub w technikach. Okazuje się, że w świetle wypowiedzi gimnazjalistów odsetek bardzo dobrych i dostatecznych uczniów jest niemal identyczny (co czwarty) – najwięcej jest uczniów dobrych (43%), a minimalny słabych i bardzo słabych (tab. 3). Najwyżej oceniali siebie uczniowie uczęszczający do gimnazjum w ZSP nr 2 w Żyrardowie. Nieco tylko gorzej wypadła samoocena uczęszczających do gimnazjum w ZSP nr 1 w Żyrardowie, a najgorzej ocenili swoje wyniki w nauce uczniowie w Puszczy Mariańskiej, gdzie co drugi uważa, że jest uczniem dostatecznym. Uczniowie uczęszczający do gimnazjum w Radziejowicach wypadli w samoocenie nieco tylko gorzej od gimnazjalistów Żyrardowa.

Tabela 3. Samoocena gimnazjalistów pod względem osiągnięć w nauce (w %)

Do jakich uczniów się zaliczasz?	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem
	Nr 1	Nr 2				
Bardzo dobrych	29	32	6	25	19	25
Dobrych	44	46	40	50	31	43
Dostatecznych	19	18	50	25	40	26
Słabych	5	2	44	–	7	4
Bardzo słabych	3	2	–	–	3	2
Razem	100	100	100	100	100	100

Twierdzi się na ogół, iż dziewczęta są bardziej pilne i lepiej się uczą od chłopców. Czy zatem samoocena dokonana przez gimnazjalistów potwierdza te spostrzeżenia? Otóż dane zawarte w tab. 4 jednoznacznie udowadniają, że dziewczęta we wszystkich gimnazjach częściej niż chłopcy oceniali siebie jako uczniów bardzo dobrych (z wyjątkiem Radziejowic), natomiast o wiele rzadziej dziewczęta oceniali siebie jako uczniów dostatecznych lub słabych. Największe rozbieżności w samoocenie między

dziewczętami a chłopcami wystąpiły w gimnazjach w Puszczy Mariańskiej i w Wiskitkach. W sumie wśród oceny dziewcząt nie ma uczennic słabych i bardzo słabych (wśród chłopców co dziesiąty), mało jest dostatecznych, a połowa to uczennice z wynikami dobrymi i prawie co trzecia to uczennica bardzo dobra (wśród chłopców co piąty).

Tabela 4. Samoocena pod względem osiągniętych wyników w nauce w podziale na płeć uczniów (w %)

Gimnazjum		Bardzo dobra	Dobra	Dostateczna	Słaba	Bardzo słaba	Razem
ZSP Nr 1 Żyrardów	M	23	43	23	7	4	100
	K	37	46	15	2	–	100
ZSP Nr 2 Żyrardów	M	26	39	28	3	4	100
	K	38	53	7	2	–	100
Puszcza Mariańska	M	5	16	74	5	–	100
	K	7	55	34	4	–	100
Radziejowice	M	22	56	22	–	–	100
	K	26	48	26	–	–	100
Wiskitki	M	11	22	50	11	6	100
	K	33	48	19	–	–	100
Razem:	M	20	36	34	6	4	100
	K	31	50	18	1	–	100

3. Przedmioty lubiane

W dużej mierze osiągnięte wyniki zależą od umiejętności nauczyciela w sposobie zainteresowania, a nawet wszczęcia zaciekawienia uczniów danym przedmiotem. Twierdzi się, że programy szkolne są przeładowane treścią, jaką mają osiąść absolwenci poszczególnych stopni edukacji, przy czym znaczna część przedmiotów i treści z gimnazjum powtarza się w szkole średniej, a w gimnazjum ze szkoły podstawowej. Ale już sam fakt, że znaczna część przedmiotów powtarza się, staje się dla wielu uczniów nudnym.

Na pytanie 10 w ankiecie „Jakie przedmioty najlepiej lubisz (wymień co najmniej 3) w pierwszym wskazaniu³ wymieniono 15 przedmiotów. Najwięcej wskazań (co czwarty uczeń) otrzymało wychowanie fizyczne, a więc przedmiot niewymagający na ogół odrabiania lekcji i ślęczenia nad książką. Na drugim miejscu znalazł się język polski i tuż za nim – interesujące – matematyka. O wiele już mniej uczniów wskazywało na informatykę

³ Tylko 3 uczniów na 383 objętych badaniem nie wskazało przedmiotów lubianych.

(4 miejsce), w następnej kolejności na biologię, historię, język angielski⁴, geografę, technikę i WOS (9 miejsce) oraz na fizykę i plastykę. Końcowe miejsca zajmowały chemia (5 wskazań), religia i muzyka (po 4 wskazania) oraz godzina wychowawcza (1 wskazanie).

Tabela 5. Lubiane przedmioty przez gimnazjalistów. Wskazanie I (w %)

Przedmiot	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem*		
	Nr 1	Nr 2				I	II	III
1. Biologia	5	9	4	13	10	7	5	8
2. Chemia	1	–	8	–	–	1	5	5
3. Fizyka	2	3	2	3	3	2	5	3
4. Geografia	4	3	2	3	7	4	11	11
5. Godz. wychowawcza	–	–	–	–	2	0	1	0
6. Historia	8	3	6	6	7	6	9	8
7. Informatyka	6	11	6	10	9	8	11	7
8. Język angielski	5	4	4	–	10	5	8	6
9. Język polski	16	23	24	13	5	17	12	9
10. Matematyka	13	19	14	6	9	14	9	7
11. Muzyka	1	1	2	–	–	1	1	3
12. Plastyka (sztuka)	5	2	2	–	–	2	–	4
13. Religia	2	–	–	–	2	1	–	1
14. Technika	1	1	4	6	5	3	3	4
15. WF	29	19	18	29	29	25	8	13
16. WOS	2	2	2	10	2	3	8	10
17. Inne	–	–	2	1	–	1	4	1
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100

* wskazanie I, II, III.

Uwzględniając poszczególne gimnazja (tab. 5), wychowanie fizyczne 1 miejsce we wskazaniach uczniów uzyskało w ZSP nr 1 w Żyrardowie, w Radziejowicach (przewaga chłopców) oraz w Wiskitkach. Język polski 1 miejsce zajął w Puszczy Mariańskiej i ZSP nr 2 w Żyrardowie. Matematyka wysokie notowania jako przedmiot lubiany uzyskała w ZSP nr 2 w Żyrardowie, a bardzo niskie w Radziejowicach i w Wiskitkach. W ZSP nr 2 w Żyrardowie wysokie notowania uzyskała także informatyka i biologia. W ZSP nr 1 w Żyrardowie oprócz wspomnianego wf następne miejsca ko-

⁴ Wskazywano również na język francuski, ale uczy go się mała liczba uczniów, wobec czego w rankingu go nie uwzględniono.

lejno zajmowały: język polski, matematyka, chemia i po równo punktów uzyskały informatyka i historia. W gimnazjum w Puszczy Mariańskiej poza wysoką rangą języka polskiego i w 3 miejsce zajmowała matematyka jako przedmiot lubiany oraz w następnej kolejności chemia, historia i informatyka. Z kolei w gimnazjum w Radziejowicach poza w/w wskazywano jako przedmiot lubiany język polski, biologię i WOS. W gimnazjum w Wiskitkach poza w/w wskazywano na język polski i angielski (tyle samo punktów), matematykę i informatykę (tyle samo wskazań) oraz na geografę i historię. Dane te wskazują na znaczne zróżnicowanie preferencji lubianych przedmiotów w poszczególnych gimnazjach.

W II wskazaniu lubianych przedmiotów brało udział 369 uczniów, czyli z ogółu objętych badaniem uczniów taką liczbę ma drugi lubiany przedmiot. Otóż w II wskazaniu na pierwszym miejscu znalazł się język polski (12%), na drugim geografia i informatyka (po 11%), na trzecim matematyka (9%), na czwartym historia (też 9%), na piątym język angielski, WOS i w/f (po 8%), a na szóstym chemia z biologią (po 5%), a dalej fizyka, plastyka (sztuka), technika. Widać więc, że w II wskazaniu wychowanie fizyczne znalazło się na dalekim miejscu.

W III wskazaniu ulubionego przedmiotu brało udział 351 uczniów (91,6% ogółu). Interesującą sprawą jest fakt tak zwanego „spłaszczenia wyników”, czyli nie ma tak dużego zróżnicowania, jak było to w wyborze I. Jako trzeci ulubiony przedmiot najczęściej osób wskazywało – podobnie jak przy pierwszym – wychowanie fizyczne (13%), na drugim miejscu była geografia (11%), na trzecim WOS (10%), na czwartym język polski (9%), na piątym historia (8%), na szóstym biologia (8%) i następnie informatyka (7%), matematyka (6,5%) i język angielski (6%). Jeżeli w I wskazaniu między pierwszym i drugim oraz trzecim przedmiotem różnice były znaczne, to w drugim wskazaniu zmniejszyły się, a w III wskazaniu różnice między pierwszym a piątym ulubionym przedmiotem wynosiły zaledwie 5 pp, to w I wskazaniu 18 pp. Dane te wskazują, że w miarę zmuszania uczniów do głębszej refleksji następuje pogłębianie się rozbieżności zainteresowań wśród gimnazjalistów. Z tego wypływa wniosek, że występować będzie rozbieżność w wyborze szkoły średniej i w przyszłości zawodu.

Należy zdawać sobie sprawę, że inne są nieco preferencje dziewcząt i chłopców w wyborze ulubionych przedmiotów. W pierwszym wskazaniu chłopcy zdecydowanie preferowali w/f, na drugim miejscu (o 23 pp mniej) wymieniali informatykę, następnie matematykę, język polski i historię (tab. 6). Dziewczęta natomiast na pierwszym miejscu wymieniały język polski (częściej niż co czwarta), następnie matematykę i dopiero na trzecim miejscu było wychowanie fizyczne, a za nim biologia. Różnice w wyborach

według płci są zatem znaczne. W drugim wskazaniu ulubionego przedmiotu chłopcy najczęściej wymieniali informatykę, następnie matematykę, wf, historię, geografę, dziewczęta na pierwszym miejscu wskazywały język polski, a w następnej kolejności geografę, chemię, historię i WOS. W trzecim wskazaniu ulubionego przedmiotu różnice w czterech wymienionych przedmiotach przez chłopców były minimalne. Były to kolejno: geografia, informatyka, wf i język polski. Dziewczęta w trzecim wskazaniu wymieniali kolejno: wf, muzykę (sztukę), geografę i biologię.

Tabela 6. Preferencje w wyborze ulubionych przedmiotów dziewcząt i chłopców (w %)

Przedmiot	Wskazanie I		II		III	
	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta
1. Biologia	6	9	3	7	5	10
2. Chemia	–	3	2	9	7	3
3. Fizyka	4	1	7	1	4	2
4. Geografia	3	5	8	15	13	10
5. Historia	7	4	9	9	8	8
6. Informatyka	13	3	18	5	12	4
7. Język angielski	4		9	7	5	7
8. Język polski	8	27	7	18	11	7
9. Matematyka	11	18	13	8	8	5
10. Muzyka, sztuka	1	5	2	3	2	12
11. Religia	2	0	0	1	–	2
12. Technika	3	2	5	1	6	3
13. WF	36	15	10	7	12	15
14. WOS	2	3	7	9	8	12
Razem	100	100	100	100	100	100

Analizując dane zbiorowe wszystkich pięciu gimnazjów, należy pamiętać, iż liczba uczniów w poszczególnych szkołach była zróżnicowana, dlatego wskazania w gimnazjach o małej liczbie uczniów mogły być niwelowane lub eliminowane, jeżeli nie znajdowały poparcia u uczniów z gimnazjów o licznej liczbie uczniów. Jak już wcześniej wspomniano, to czy dany przedmiot jest lubiany zależy nie tylko od zainteresowań uczniów, lecz także od sposobu przekazywania wiedzy przez nauczycieli.

4. Przedmioty najbardziej nielubiane

Z ogółu uczniów objętych badaniem aż 92% wskazało co najmniej jeden przedmiot najbardziej nielubiany, 82% wymieniło dwa, a 56% nawet

trzy przedmioty nie lubiane, co w podziale na szkoły prezentują poniższe dane (% uczniów, którzy wymieniali):

	1 przedmiot	2 przedmioty	3 przedmioty
ZSP nr 1 Żyrardów	94	85	67
ZSP nr 2 Żyrardów	91	78	48
Puszcza Mariańska	94	76	43
Radziejowice	91	91	44
Wiskitki	90	80	66

Z danych tych wynika, że względnie najlepiej wypadły małe szkoły: Puszcza Mariańska i Radziejowice. W Żyrardowie gorzej wypadł ZSP nr 1 niż ZSP nr 2. Czy dane te odzwierciedlają rzeczywistość, należałoby bardziej wnikliwie zbadać środowisko uczniowskie, jak i nauczycielskie.

Tabela 7. Przedmioty najbardziej nie lubiane przez gimnazjalistów (w %)

Przedmiot	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem*		
	Nr 1	Nr 2				I	II	III
1. Biologia	12	1	9	–	6	7	7	8
2. Chemia	13	24	7	15	38	19	21	16
3. Fizyka	26	10	11	10	4	14	16	19
4. Geografia	1	1	2	–	–	1	3	8
5. Historia	8	8	15	34	5	11	11	7
6. Informatyka	1	–	–	–	–	0	–	–
7. Język angielski	1	6	5	3	–	3	5	6
8. Język niemiecki	–	–	2	20	1	2	2	2
9. Język polski	11	8	2	3	19	10	6	6
10. Język rosyjski	–	–	–	–	4	1	1	–
11. Matematyka	20	39	43	15	17	28	13	12
12. Muzyka	–	–	–	–	2	0	2	4
13. Plastyka (sztuka)	2	1	–	–	–	1	3	0
14. Religia	–	–	–	–	–	–	1	–
15. Technika	–	2	–	–	–	0	2	3
16. WF	3	–	2	–	4	1	2	2
17. WOS	2	–	2	–	–	1	5	5
Razem	100	100	100	100	100	100	100	100

* wskazanie I, II, III.

Przedmiotem najbardziej nie lubianym przez uczniów kończących badane gimnazja jest matematyka, która po wielu latach przerwy po raz pierwszy była obowiązkowym przedmiotem maturalnym w 2010 r. Matema-

tykę jako przedmiot najbardziej nielubiany wymieniał częściej niż co czwarty uczeń, przy czym najczęściej gimnazjaliści z Puszczy Mariańskiej i z ZSP nr 2 w Żyrardowie, a najrzadziej w Radziejowicach i w Wiskitkach (tab. 7). Drugim takim przedmiotem nielubianym jest chemia, trzecim fizyka, czwartym historia, piątym język polski i szóstym biologia. Rzadziej wymieniany już był język angielski, niemiecki (Radziejowice) i sporadycznie inne przedmioty.

W poszczególnych gimnazjach kolejność przedmiotów nielubianych tylko nieznacznie się różniła. Jak już wspomniano, matematyka jako przedmiot najbardziej nielubiany wymieniana jest na pierwszym miejscu w Puszczy Mariańskiej i ZSP nr 2 w Żyrardowie, fizyka w ZSP nr 1 w Żyrardowie, chemia w Wiskitkach, historia w Radziejowicach. W gimnazjum w Wiskitkach drugim przedmiotem najbardziej nielubianym jest język polski, w Puszczy Mariańskiej – historia, w Radziejowicach – język niemiecki, w ZSP nr 2 w Żyrardowie – chemia. Matematyka na trzecim miejscu jako przedmiot nielubiany wymieniana była w Wiskitkach i na równi z chemią – w Radziejowicach. W drugim wskazaniu przedmiotem nielubianym przez gimnazjalistów znalazła się chemia, po niej fizyka, następnie matematyka, historia i biologia. W poszczególnych szkołach kolejność wymienianych na drugim miejscu przedmiotów nielubianych różniła się tylko nieznacznie. I tak w ZSP nr 1 w Żyrardowie kolejność była następująca: chemia (21%), fizyka (16%), biologia i matematyka (po 11%) oraz historia (6%). W ZSP nr 2 w Żyrardowie również najwięcej osób wskazywało chemię (26%) jako przedmiot nielubiany, w następnej kolejności była matematyka (14%) oraz fizyka i historia (po 12%), a w dalszej kolejności język polski (10%). W gimnazjum w Puszczy Mariańskiej najwięcej uczniów w drugim wskazaniu nie lubiło historii (21%), następnie fizyki (16%), geografii (13%), WOS (10%). Z kolei w Radziejowicach więcej niż co czwarty uczeń (28%) wymieniał matematykę, następnie chemię i język niemiecki (po 17%) oraz fizykę i język angielski (po 10%), a w Wiskitkach w kolejności wymieniano: fizykę (21%), chemię (17%), biologię (15%) i język polski (13%).

Tak więc we wszystkich szkołach tak w pierwszym wskazaniu, jak i w drugim najczęściej jako przedmioty nielubiane wymieniane były: matematyka, chemia, fizyka, rzadziej biologia.

W trzecim wskazaniu przedmiotem nielubianym najczęściej wymienianym przez ogół uczniów była fizyka (19%), a po niej chemia (16%), następnie matematyka (12%), biologia i geografia (po 8%), historia.

Istnieją znaczne różnice we wskazywaniu kolejności przedmiotów nielubianych między dziewczętami a chłopcami. Jako pierwszy przedmiot nielubiany wymieniany przez chłopców to matematyka. Również dziewczę-

ta wymieniały matematykę na pierwszym miejscu, ale czyniła to co czwarta dziewczyna, podczas gdy z chłopców częściej niż co trzeci (tab. 8). W drugiej kolejności wymieniany przez chłopców był przedmiot chemia, a przez dziewczęta fizyka, na trzecim miejscu chłopcy wymieniali język polski a dziewczęta chemię. W sumie na te trzy przedmioty jako najbardziej nielubiane wskazywało w pierwszej kolejności (patrz pytanie 11 w ankiecie) 72% chłopców i 65% dziewcząt. W dalszej kolejności przez chłopców wymieniana była fizyka, biologia i historia, a przez dziewczęta historia.

Tabela 8. Przedmioty nielubiane wg płci gimnazjalistów (w %)

Przedmiot	Według kolejności wskazań					
	Chłopcy			Dziewczęta		
	I	II	III	I	II	III
1. Biologia	8	10	9	6	5	7
2. Chemia	22	21	20	18	24	13
3. Fizyka	9	19	24	23	14	26
4. Geografia	1	4	7	1	3	11
5. Historia	7	10	4	17	14	12
6. Język angielski	2	2	4	4	8	8
7. Inny język obcy	–	–	4	–	–	2
8. Język polski	16	12	8	4	1	4
9. Matematyka	34	11	12	24	16	13
10. WF	–	1	3	2	3	2
11. WOS	12	2	4	1	8	1
12. Inne	–	8	1	–	4	1
Razem	100	100	100	100	100	100

W drugim wskazaniu przedmiotu nielubianego chłopcy w kolejności wymieniali chemię i fizykę (niewielka różnica w liczbie osób wskazujących) i w dalszej kolejności o połowę już mniej chłopców wymieniało język polski, matematykę, historię i biologię (mniej więcej tyle samo osób). Dziewczęta z kolei w drugim wskazaniu wymieniały najczęściej chemię (prawie co czwarta) i o wiele już mniej matematykę, historię, fizykę.

W trzecim wskazaniu przedmiotu nielubianego najwięcej chłopców wymieniało fizykę i chemię oraz o połowę już mniej matematykę, następnie biologię, język polski, geografię. Dziewczęta w trzecim wskazaniu najczęściej wymieniały fizykę (częściej niż co czwarta) i o połowę już mniej matematykę oraz chemię, a także historię i geografię. Dane zawarte w tab. 8, podobnie jak i w tab. 6, pozwalają stwierdzić, iż w pierwszym wskazaniu

przedmiotu lubianego lub nie lubianego występowała względnie duża koncentracja wokół dwóch, trzech przedmiotów. W trzecim wskazaniu przedmiotu lubianego lub nie lubianego występowała już duża rozbieżność między gimnazjalistami. W sumie z ogółu chłopców (197) biorących udział w badaniu 186 wskazało w pierwszej kolejności przedmiot nie lubiany, 171 w drugiej kolejności i już tylko 123 (62,4%) w trzeciej kolejności. Z ogółu dziewcząt (186) w pierwszej kolejności wymieniło przedmiot nie lubiany 176, w drugiej kolejności odnośnie do przedmiotu nie lubianego wypowiedziało się 155 i w trzeciej zaledwie 90 (48,4%). Przeciętnie jeden gimnazjalista wymieniał przedmiotów nie lubianych 2,35 i 2,87 lubianych, z czego na chłopców przypadało 2,43 nie lubianych i 2,31 lubianych i odpowiednio na dziewczęta: 1,72 nie lubianych i 2,93 lubiane. Wynika stąd wniosek, że dziewczęta częściej niż chłopcy lubią poszczególne przedmioty i mniej jest

Tabela 9. Liczba gimnazjalistów wymieniająca w pierwszej, drugiej i trzeciej kolejności przedmioty lubiane i nie lubiane

Przedmiot	Lubiane				Nie lubiane				Różnica ^{***}
	1	2	3*	Razem**	1	2	3*	Razem**	
1. Biologia	28	18	27	73	23	22	17	62	+ 11
2. Chemia	5	19	17	41	68	65	35	168	- 127
3. Fizyka	9	17	11	37	51	49	41	141	- 104
4. Geografia	15	42	39	96	3	11	17	31	+ 65
5. Historia	22	32	28	82	39	35	15	89	- 7
6. Informatyka	31	41	25	97	1	-	1	2	+ 95
7. Język angielski	16	28	21	65	10	15	12	37	+ 28
8. Język niemiecki	-	-	-	-	7	7	4	18	- 18
9. Język polski	65	45	31	141	34	20	13	67	+ 74
10. Matematyka	53	34	23	110	98	39	26	163	- 53
11. Technika	10	10	14	34	2	6	6	14	+ 20
12. WF	94	30	46	170	5	6	5	16	+ 154
13. WOS	10	30	36	76	4	14	9	27	+ 49
14. Muzyka, plastyka, inne	21	24	33	78	17	37	12	66	+ 12
Razem	379	370	351	1100	362	326	213	901	+ 199

* cyfry 1, 2, 3 oznaczają liczbę uczniów w tych kolumnach, którzy wymieniili dany przedmiot jako pierwszy lubiany (lub nie lubiany) drugi, trzeci.

** Razem wskazuje, jaka liczba uczniów wymieniła dany przedmiot jako lubiany, a jaka jako nie lubiany.

*** Minus przy danej liczbie oznacza przewagę liczby uczniów wymieniających dany przedmiot jako nie lubiany nad liczbą uczniów wskazujących jako dany przedmiot lubiany.

tych, które nie lubią przedmiotów będących w programie nauczania. Konfrontacja danych dotyczących przedmiotów lubianych i nielubianych pozwala stwierdzić, że ich lista pokrywa się. Oznacza to, że pewna część uczniów lubi np. matematykę i język polski, a nie lubi wf i chemii i odwrotnie. Spróbujmy dokonać zatem pewnego podsumowania liczby wypowiedzi pozytywnych i negatywnych odnośnie do poszczególnych przedmiotów (tab. 9).

Największą przewagę wskazań pozytywnych nad negatywnymi uzyskało wychowanie fizyczne, następnie informatyka, język polski, geografia, WOS, język angielski, technika i biologia. Natomiast więcej uczniów wskazywało jako przedmioty nielubiane niż lubiane chemię i fizykę i przeszło dwukrotnie mniej matematykę. Zatem przedmiotami nielubianymi są takie, które wymagają dużego wkładu pracy lub takich nauczycieli, którzy w sposób zrozumiały są w stanie wyjaśnić zawłość tych przedmiotów i ich praktyczną przydatność. Ponadto należałoby się zastanowić czy proponowany program tych przedmiotów nie przerasta możliwości intelektualnych przeciętnych uczniów. Wydaje się, że właśnie w tym tkwi cały problem nielubianych przedmiotów. Należy jeszcze nadmienić, iż tylko jedna uczennica stwierdziła, że żadnego przedmiotu nie lubi, natomiast czterech chłopców i pięć dziewcząt stwierdziło, że wszystkie przedmioty lubią.

5. Przedmioty nielubiane – uzasadnienie uczniów

Wiele czynników wpływa na to, że uczniowie nie lubią danego przedmiotu. Warto więc przytoczyć uwagi gimnazjalistów zamieszczone w ankiecie. Uwagi dotyczące chemii są następujące (według liczby zgłoszonych uwag):

- jest nudna, trudna i niezrozumiała,
- nie rozumiem,
- nie lubię nauczyciela,
- są dziwne równania i wzory,
- nie rozumiem jej, a się uczę,
- nie jest mi potrzebna w przyszłości,
- nauczyciel nie potrafi przekazać wiedzy,
- za dużo nauki,
- mnie to nie interesuje,
- jest nudna,
- bo nic z tego nie wchodzi mi do głowy.

Podobne uwagi zgłoszono odnośnie do fizyki:

- dużo nauki, wzorów,
- to nie dla mnie ten przedmiot,

- jest trudna do opanowania,
- nie rozumiem tego przedmiotu (najczęściej czyniona uwaga),
- jest jej za dużo,
- jest nudna,
- jest trudna,
- nie wiem po co jest potrzebna w życiu,
- nie rozumiem i nie lubię się jej uczyć.

Matematyka

- jest trudna i nudna,
- bo trzeba dużo się uczyć wzorów,
- nie lubię nauczyciela,
- nauczyciel nie potrafi tłumaczyć,
- nie rozumiem,
- nie rozumiem i nie ciekawi mnie ten przedmiot,
- jestem humanistą, nie lubię przedmiotów ścisłych,
- trzeba bardzo dużo liczyć,
- Bóg mnie nie obdarzył taką zdolnością, by ten przedmiot zrozumieć,
- nie ogarniam jej.

Podobne uwagi zgłaszają uczniowie do biologii, historii, języka polskiego i innych przedmiotów. Na przykład odnośnie do historii, że za dużo trzeba się uczyć na pamięć, za dużo dat i nazwisk, po co tak szeroki materiał, np. po co historia Francji, Rosji, po co wiedzieć, co się działo w dalekiej przeszłości, jest nudna. Z kolei język polski jest trudny, nudny, wymaga dużo czytania i pisania wypracowań.

Tak więc dla znacznego odsetka uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich, policealnych, ale także dla wielu studentów szkoła byłaby świetną, lubianą instytucją, gdyby nie trzeba się było uczyć i podporządkować obowiązującemu regulaminowi. Problem przedmiotów nielubianych istnieje na wszystkich etapach kształcenia i w pewnym stopniu wiąże się z predyspozycjami człowieka, a z drugiej strony zależy od umiejętności nauczyciela w nawiązaniu kontaktów ze słuchaczami. Ponadto wpływ ma też wielkość grupy uczniów i jej zróżnicowanie pod względem percepcji przekazywanej wiedzy oraz sam program danego przedmiotu, jego zakres i powiązanie z życiem. Wydaje się, że problem przedmiotów nielubianych będzie istniał dopóty, dopóki będą obowiązywać takie same programy nauczania. Trudno jednak wyobrazić sobie, że nie będzie obowiązywał w naszym kraju język polski, język obcy czy matematyka. Sam jednak sens poznania przez grono pedagogiczne opinii o przedmiotach nielubianych i przyczyn tego zjawiska powinien skłonić nauczycieli do pewnej refleksji i uczyńnięcia wysiłku w takim kierunku, by odsetek uczniów zgłaszających

uwagi krytyczne zmniejszył się. Ponadto należałoby zrewidować istniejące i obowiązujące programy nauczania. Należy realizować mniejszy program, ale za to dokładnie opanowany.

6. Zamierzenia gimnazjalistów

Pisząc o zamierzeniach w ankiecie, zadano pytanie (1) co uczeń ostatniej klasy gimnazjum pragnie robić po jego skończeniu, sugerując sześć odpowiedzi, z których jedną należało wybrać⁵. Otóż większość (71%) pragnie uczyć się nadal w trybie dziennym, z tego najwięcej uczniów uczęszczających do gimnazjum w Żyrardowie, a najmniej w Wiskitkach (58%) i Puszczy Mariańskiej (61%). Podjąć naukę i pracę zamierzało 12%, z tego najwięcej z gimnazjum w Radziejowicach (25%) i w Wiskitkach (19%) oraz podjąć pracę i praktykę przysposabiającą do zawodu zamierzało 13%, z tego najwięcej z gimnazjum w Puszczy Mariańskiej (20%) i w Wiskitkach (17%). Tylko niewielki odsetek (2%) abiturientów gimnazjów zamierzał podjąć naukę i pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców i dotyczyło to głównie gimnazjalistów z Wiskitek (7%). Pozostała część uczniów objętych badaniem (7 osób) nie potrafiła określić swoich zamierzeń. Trzeba jednak podkreślić, iż częściej dziewczęta (81%) niż chłopcy (61%) zamierzały kontynuować naukę w trybie dziennym. Z kolei chłopcy częściej niż dziewczęta zamierzali podjąć naukę i pracę (17%) lub naukę i praktykę przysposabiającą do zawodu.

Tabela 10. Zamierzenia gimnazjalistów odnośnie do wyboru typu szkoły wg lokalizacji gimnazjum (w %)

Typ szkoły	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki	Razem
	Nr 1	Nr 2				
1. Liceum ogólnokształcące	64	69	39	53	46	58
2. Liceum profilowane	3	4	14	19	2	6
3. Technikum	20	19	35	25	34	24
4. Zasadnicza szkoła zawodowa	13	8	12	3	18	12
Razem	100	100	100	100	100	100

W następnym pytaniu proszono gimnazjalistów o podanie typu szkoły, w której zamierzają kontynuować naukę. Nieco więcej niż połowa⁶ (58%)

⁵ Podobne badania prowadził R. Muster z Uniwersytetu Śląskiego w Rudzie Śląskiej.

⁶ Na to pytanie odpowiedzieli wszyscy objęci badaniem.

gimnazjalistów pragnie podjąć naukę w liceum ogólnokształcącym, w następnej kolejności wymieniano technika (24%), zasadnicze szkoły zawodowe (12%) i na końcu licea profilowane. Licea ogólnokształcące częściej wskazywali uczniowie z Żyrardowa, zaś technika młodzież uczęszczająca do gimnazjum na wsi (tab. 10).

Licea ogólnokształcące częściej wybierały dziewczęta, technika i zasadnicze szkoły zawodowe chłopcy, co ilustrują poniższe dane (w %):

	chłopcy	dziewczęta
licea ogólnokształcące	50,3	67,7
licea profilowane	4,1	8,1
technika	29,4	17,7
zasadnicze szkoły zawodowe	16,2	6,5
razem:	100	100

Władze oświatowe gmin i powiatu może interesować wybór przez gimnazjalistów poszczególnych szkół, gdzie pragną kontynuować dalszą naukę. Czy właśnie szkoły średnie zlokalizowane na terenie powiatu żyrardowskiego są na tyle atrakcyjne, że są w stanie zaspokoić potrzeby gimnazjalistów? W związku z tym, że abiturienti gimnazjum, składając dokumenty o przyjęcie w jednej szkole nie są pewni, że zostaną do niej przyjęci, często część z nich składa dokumenty także w innych szkołach. Dlatego w ankiecie proszono o ewentualne wymienienie także szkoły „drugiej” i „trzeciej”.

Przykładowo następujący % uczniów zamierzał składać dokumenty w więcej niż jednej szkole:

	II	III
ZSP nr 1 Żyrardów	79,5	49,6
ZSP nr 2 Żyrardów	75,9	41,4
Puszcza Mariańska	65,3	18,4
Radziejowice	81,2	37,5
Wiskitki	72,9	35,6

Uczniowie z Żyrardowa uczęszczający do gimnazjum ZSP nr 1 i nr 2 w pierwszym wskazaniu szkoły, do której najczęściej z nich złożyło dokumenty to LO im. Stefana Żeromskiego. O wiele mniejszym zainteresowaniem cieszyły się pozostałe szkoły średnie w Żyrardowie. Niewielka część gimnazjalistów pragnęła złożyć dokumenty w ZSP nr 3 w Wiskitkach, w różnych szkołach w Grodzisku Mazowieckim, w Warszawie, a także w Skierniewicach (tab. 11). Natomiast uczniowie z Puszczy Mariańskiej preferowali tam zlokalizowane liceum oraz różnorodne szkoły średnie leżące na terenie Skierniewic. Gimnazjaliści z Wiskitek wybierali ZSP nr 3 mieszczące się w tej osadzie oraz w następnej kolejności LO im. Stefana Żeromskiego,

ZSP nr 1 w Żyrardowie, ale także pewna część wybierała szkoły grodzkie oraz w Sochaczewie.

Tabela 11. Preferowane szkoły średnie przez gimnazjalistów (w %)

Typ szkoły	Żyrardów		Puszcza Mariańska	Radziejowice	Wiskitki
	Nr 1	Nr 2			
1. LO im. St. Żeromskiego w Żyrardowie	47	39	–	26	17
2. ZSP Nr 1 Żyrardów	9	2	2	3	11
3. ZSP Nr 2 Żyrardów	18	10	3	3	4
4. ZSP Nr 3 Wiskitki	5	12	–	–	43
5. LO Puszcza Mariańska	2	6	41	–	–
6. LO Mszczonów	–	–	–	24	–
7. Żyrardów – inne	–	4	–	–	–
Razem powiat żyrardowski	81	73	46	56	75
8. Grodzisk Mazowiecki	8	11	2	34	10
9. Milanówek	1	4	2	9	4
10. Sochaczew	–	–	–	1	8
11. Bolimów	1	1	–	–	2
12. Skierniewice	3	–	47	–	–
13. Warszawa	6	11	–	–	–
14. Inne	–	–	3	–	1
Razem	100	100	100	100	100

Z kolei gimnazjaliści z Radziejowic preferowali szkoły grodzkie, dopiero na drugim miejscu znalazło się LO im. Stefana Żeromskiego, a w następnej kolejności szkoły średnie w Mszczonowie, ale w grę wchodziły także szkoły w Milanówku. Analiza danych pozwala stwierdzić, iż wybór szkoły i miejsca dalszej nauki zależy od umiejscowienia danego gimnazjum w podsystemie osadniczym. Na ogół gimnazjaliści wybierają szkoły położone blisko ich miejsca zamieszkania, a tylko nieliczni gimnazjaliści z Żyrardowa różne szkoły w Warszawie i to prawie wyłącznie licea ogólnokształcące (T. Czackiego, Cervantesa, J. Poniatowskiego, M. Reja, S. Staszica, J. Dąbrowskiego, M. Kopernika, S. Sempołowskiej). W sumie w podziale na płeć uczniów w Żyrardowie zamierzała złożyć dokumenty o przyjęciu następująca liczba:

	Chłopcy	Dziewczęta
ZSP nr 1 Żyrardów	53	34
ZSP nr 2 Żyrardów	36	27
Puszcza Mariańska	2	3
Radziejowice	2	8

Wisłok	10	7
i odpowiednio w Warszawie		
ZSP nr 1	7	3
ZSP nr 2	4	10
oraz w Grodzisku Mazowieckim		
ZSP nr 1	7	7
ZSP nr 2	6	7
Puszcza Mariańska	1	–
Radziejowice	3	9
Wisłok	5	1

Z ogółu gimnazjalistów zamierzających kontynuowanie nauki w pierwszym wskazaniu Żyrardów wybrało 47,8%, w drugim tylko 27,8%, w trzecim 23,0%, zaś rosła odpowiednio rola Wisłok i tak z 11,7% w pierwszym wskazaniu do 21,6% w drugim i do 20,5% w trzecim.

Tabela 12. Liczba gimnazjalistów wg preferencji miejscowości kontynuowania nauki w wyborze I, II i III

Miejscowość dalszej nauki	Gimnazjaliści Żyrardowa			Gimnazjaliści pozostałych trzech wiejskich gimnazjów			Razem		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Żyrardów	150	55	26	33	26	10	183	81	36
Grodzisk Mazowiecki	27	25	16	19	14	2	46	39	18
Milanówek	6	23	14	6	9	3	12	32	17
Mszczonów	1	1	2	7	6	4	8	7	6
Piastów	1	–	–	–	3	1	1	3	1
Pruszków	1	2	1	–	1	–	1	3	1
Puszcza Mariańska	8	6	8	18	7	4	26	13	12
Skierniewice	4	4	1	23	11	3	27	15	4
Szymanów	–	–	1	1	1	2	1	1	3
Sochaczew	–	1	–	5	4	4	5	5	4
Łódź	–	–	2	–	–	–	–	–	2
Wisłok	18	49	25	27	14	7	45	63	32
Bolimów	2	2	–	1	2	–	3	4	–
Teresin	–	–	–	–	–	3	–	–	3
Brwinów	1	–	–	–	–	–	1	–	–
Warszawa	24	25	17	–	–	–	24	25	17
Nie składali	–	50	130	–	42	97	–	92	227
Razem:	243	243	243	140	140	140	383	383	383

Dane te świadczą o tym, że do szkół średnich w Żyrardowie, zwłaszcza do LO im. St. Żeromskiego trudno się dostać słabszym uczniom, w związku z tym alternatywnym wyjściem jest złożenie dokumentów także w szkole cieszącej się mniejszym powodzeniem. Znaczna część uczniów osiągająca dobre wyniki w nauce, będąc pewna, że będzie przyjęta do danej szkoły składała dokumenty tylko w jednej placówce. Można domniemywać, że z taką sytuacją mamy do czynienia w Żyrardowie, gdzie w drugim wskazaniu szkoły, do której uczniowie składali dokumenty o przyjęcie Żyrardów był wymieniany prawie trzykrotnie rzadziej w porównaniu ze wskazaniem pierwszym (tab. 12). Zresztą podobna sytuacja ma miejsce w tych szkołach średnich, które od wielu lat cieszą się małym powodzeniem, wobec tego nawet słabsi uczniowie, wiedząc o tym składają tam dokumenty i są pewni przyjęcia, dlatego nie składali dokumentów w innych szkołach.

Nie można także pominąć roli rodziców w samym wyborze szkoły i pewności przyjęcia ich dzieci do wymarzonej placówki oświatowej. Stąd pewna liczba uczniów z Żyrardowa wybrała dalszy tok nauki w Warszawie, natomiast żaden uczeń z gimnazjów wiejskich nie wybrał szkół zlokalizowanych w stolicy, co spowodowane jest zarówno odległością, jak i utrudnionym oraz czasochłonnym dojazdem, o czym poniżej.

7. Powody wyboru szkoły

Jakkolwiek pytanie zawarte w ankiecie dotyczyło powodu wyboru szkoły, to w odpowiedziach przewijała się myśl wyboru miejscowości, o czym świadczą wypowiedzi gimnazjalistów. Najczęściej o wyborze szkoły decydowało miejsce zamieszkania, o czym świadczą takie odpowiedzi, jak: „bo tu mieszkam”, „bo jest blisko”, „wybrałem liceum dlatego, że mam blisko do szkoły i chodzi tam dużo moich znajomych”, „bo jest dobry dojazd do szkoły”, „ponieważ w Żyrardowie mam blisko do domu”, „bo tam mam kolegów”, „bo jest blisko mojego domu i nie będę musiała daleko dojeżdżać”, „bo jest w mieście, w którym mieszkam”. Rzadziej natomiast wybór szkoły i miejsca nauki uzasadniano zainteresowaniami, np. „bo jest jedną z lepszych szkół w okolicy”, „zdecydował profil klasy”, „z tym wiążą się moje zainteresowania”, „bo podoba mi się ta szkoła, kierunek oraz program nauczania”, „ponieważ chcę dobrze zdać maturę i podjąć studia”, „wiem, że jest dobrą szkołą, uczy się tam mój brat”, „ponieważ to jedyna szkoła w okolicy, w której jest kierunek taki, który chcę”, „bo tam jest wyższy poziom nauczania”, „Żyrardów – bo jest w miarę dobry poziom i blisko”, „Puszcza Mariańska – ponieważ jest tam przyjemna atmosfera”, „wybrałam tę szkołę ponieważ wiem, że tam się wiele nauczę”, „dlatego, że ta szkoła

daje mi szybkie przygotowanie do zawodu”, „ponieważ po takiej szkole będę miała własne pieniądze”, „bo ma najwyższy poziom nauczania w mojej okolicy i ma interesujące mnie profile nauczania”.

Nasuwa się pytanie, czy uczniowie wybierający Warszawę jako miejsce nauki różnią się uzasadnieniem wyboru? Otóż podstawowe uzasadnienie to wyższy poziom nauczania zapewniający zdanie matury, zainteresowanie profilem nauczania oraz faktem, że tam uczą się koleżanki i koledzy. Wybór szkół w Grodzisku Mazowieckim lub w innej miejscowości położonej poza powiatem żyrardowskim wiąże się na ogół z wybranym profilem kształcenia i wyborem zawodu. Tak więc bliskość szkoły, profil kształcenia i znajomi są najważniejszymi przyczynami wyboru szkoły średniej.

8. Preferowane zawody w świetle wypowiedzi gimnazjalistów

W dużej mierze wybór szkoły średniej przez poszczególnych gimnazjalistów zdeterminowany jest wyborem przyszłego zawodu. Wypełniających ankietę uczniów proszono o wymienienie czterech zawodów w kolejności ważności, jakie chcieliby wykonywać w przyszłości. Wymieniane zawody w kolejności pierwszy (najbardziej pożądanym), drugi, trzeci, czwarty w zasadzie pokrywały się, toteż w tab. 13 ograniczono się do uwzględnienia tylko w pierwszym i drugim wskazaniu, bo w każdym kolejnym liczba ta malała. Otóż należy przyznać, iż lista wymienianych zawodów jest bardzo bogata i co ciekawe, różni się w sposób zasadniczy od zawodów, jakie wymieniali uczniowie klas I, II i III oraz IV–VI szkół podstawowych Żyrardowa w 2006 r. [Rakowska, Rakowski 2007], ale jest zbliżona do preferowanych zawodów gimnazjalistów z 2006 r. [tamże, s. 535], przy czym w 2006 r. co piąty chłopiec gimnazjalista chciał być informatykiem i co ósmy sportowcem, to w 2010 r. co prawda najwięcej chłopców nadal chce być informatykami, ale sportowcem mało który. Na drugim miejscu chłopcy kończący gimnazjum wymieniali zawody związane z naprawą samochodów (mechanik samochodowy, lakiernik), na trzecim z gastronomią (kucharz, kelner). Niewielka już liczba chciałaby wykonywać zawód kierowcy, następnie prawnika (adwokata), architekta, lekarza, rolnika (ogrodnika), żołnierza zawodowego, magazyniera (logistyka), strażaka, elektryka. Ale są takie zawody, które wskazywały tylko pojedyncze osoby (tab. 13).

Tabela 13. Preferowane zawody przez gimnazjalistów w podziale na ich płeć

Zawód	I wskazanie		II wskazanie	
	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta
Adwokat (prawnik)	7	15	4	9
Aktor	3	1	1	3
Archeolog	-	-	-	2
Architekt	6	13	-	9
Archiwista	-	-	-	1
Astronauta	1	-	-	-
Barman	-	-	1	-
Bankowiec (finansista)	1	1	3	1
Biotechnolog	-	1	-	1
Budowlaniec	1	-	3	-
Celnik	1	1	-	-
Chemik	-	1	-	1
Cukiernik	1	-	1	-
Dietetyk	-	3	-	2
Ekolog	-	1	-	1
Ekonomista	1	3	2	1
Elektronik	1	-	-	-
Elektryk	3	-	3	-
Farmaceuta	-	7	-	3
Fryzjer	1	12	-	5
Fotograf	1	-	-	7
Geodeta, geolog	1	3	-	3
Hotelarz	4	9	2	2
Informatyk	45	2	30	-
Inżynier	2	2	3	-
Kelner	2	1	2	4
Kierowca	8	-	11	-
Kosmetyczka	-	5	-	10
Kolejarz	1	-	-	-
Księgowa	-	6	-	6
Kucharz	11	5	7	7
Ksiądz (zakonnica)	1	1	1	1
Lakiernik samochodowy	7	-	2	-
Lekarz	5	10	3	10
Logistyk	6	1	3	1
Malarka	-	1	-	-
Muzyk	-	1	-	-
Manager	2	2	2	2
Mechanik samochodowy	18	-	17	-
Murarz	2	-	1	-
Mechatronik	2	-	1	-
Nauczyciel	-	8	1	12
Naukowiec	1	-	5	-
Patolog	-	1	-	1
Pilot	1	-	-	-
Pisarz	-	1	-	-
Piosenkarz	-	1	1	-
Projektant	-	1	-	4
Pielęgniarka	-	1	-	1
Policjant	-	7	2	5

Tabela 13 c.d.

Polityk	1	–	2	–
Psycholog	–	15	3	14
Przewodnik turystyczny (pilot)	3	3	3	5
Ratownik	1	1	–	–
Rehabilitant	1	1	–	–
Rolnik (ogrodnik)	5	2	1	–
Sekretarka	–	1	–	3
Sportowiec	1	1	1	2
Strażak	3	1	1	–
Terapeuta	1	1	–	2
Tancerz	–	1	–	–
Tłumacz	1	3	–	4
Trener	1	1	–	–
Urzędnik	2	4	–	4
Weterynarz	–	1	1	4
Wizażystka	–	2	–	1
Żołnierz zawodowy	5	–	10	1
Stolarz	–	–	–	1
Stylista	–	–	–	1
Detektyw	–	–	–	1
Hydraulik	–	–	2	–
Sprzedawca	–	–	1	1
Technik żywienia	–	–	1	2
Konserwator	–	–	1	–
Materiałoznawca	–	–	–	1
Razem:	172	168	138	162
Nie podało	25	18	58	24

Jeśli chodzi o dziewczęta, to nie ma takiego zawodu, któryby koncentrował tyle osób, jak u chłopców informatyka. Najbardziej pożądanymi zawodami u dziewcząt były: prawnik (adwokat), psycholog, architekt, fryzjer, a w następnej kolejności: lekarz, hotelarz, nauczyciel, farmaceuta, policjant, księgowa, kosmetyczka, kucharka. Dziewczęta rzadziej niż chłopcy wskazywały zawody o charakterze fizycznym.

Należy jednak przyznać, iż gimnazjaliści mają bardzo rozległe rozeznanie zawodów tradycyjnie występujących, jak i tych, które pojawiają się współcześnie. Dlatego propozycje wykonywanych zawodów zarówno przez chłopców, jak i dziewczęta są tak różnorodne, iż przy wskazywaniu drugiego zawodu gimnazjaliści na ogół wybierali ten ze wskazania pierwszego, co potwierdzają dane zawarte w tab. 13. Na tym etapie badań trudno jest odpowiedzieć na pytanie, czym się gimnazjaliści kierowali wybierając taki, a nie inny zawód i czy na ten wybór miały wpływ wyniki w nauce. Pewien wpływ na wybór przyszłego zawodu, jak i szkoły średniej wywarła rozmowa, jaką gimnazjalista przeprowadził z rodzicami, nauczycielami, przyjaciółmi, a nawet z innymi osobami i tak 89% ankietowanych stwierdziło, że

rozmawiało na ten temat z rodzicami, 38% z nauczycielami, 86% z przyjaciółmi i 58% z innymi osobami. Wyniki te wskazują na stosunkowo małą rolę grona pedagogicznego w doradztwie zawodowym.

9. Barwy rozstania z gimnazjum

Jedno z pytań (12) w ankiecie brzmiało: „Czy nie żał Ci opuszczać Twojego gimnazjum?”. Otóż uczęszczając do szkoły uczniowie przyzwyczajają się z czasem do swojego najbliższego otoczenia, jakie stanowi klasa jako zespół uczniów, szkoła jako społeczność nauczycieli, konkretna lokalizacja szkoły i dzienna ścieżka dojścia do szkoły wraz z zabudową i jej krajobrazem. I otóż w pewnym momencie czasowym uczniowie muszą się pożegnać z otoczeniem, w które wrosli i szukać muszą innego otoczenia i towarzystwa. Intencją tego pytania była chęć uzyskania odpowiedzi, na ile właśnie gimnazjaliści wrosli w swoje środowisko szkolne. Sposób tego powiązania ze szkołą ma się wyrażać w „barwach” odpowiedzi, a więc:

- 1) czy bardzo żał,
- 2) żał, ale trzeba się rozstać, bo taki osiągnęło się etap życia,
- 3) nie żałuję rozstania się z tą szkołą, z tym środowiskiem,
- 4) nie żałuję wcale, mam tej szkoły, tego środowiska dość.

Są to więc cztery zabarwienia wyrażające w pewien sposób przywiązanie gimnazjalistów do szkoły, do której uczęszczali. Dwie barwy wyrażają pozytywny stosunek do opuszczanej szkoły oraz dwie negatywny, przy czym „nie żałuję” ma wymowę z cechami pewnej neutralności, zaś „mam go dość” to wyraźny stosunek negatywny. Uwzględniając wszystkich badanych (tab. 14), to przeważają nieco opinie negatywne (54%) nad pozytywnymi (46%), przy czym częściej negatywnie o gimnazjum, do którego uczęszczają wypowiadali się chłopcy (58%) niż dziewczęta (50%). W podziale imiennie na gimnazja to najwięcej pozytywnych opinii uzyskały szkoły wiejskie: Radziejowice (53%), Wiskitki (53%), Puszcza Mariańska (48%), a najgorzej wypadł ZSP nr 2 w Żyrardowie (40%). Należy jednak podkreślić, iż w Radziejowicach i w Wiskitkach było bardzo mało uczniów, którzy byli silnie przywiązani do tych szkół, o czym świadczy niewielki odsetek odpowiedzi dotyczącej, że bardzo im żał opuszczać szkołę. Skrajnych negatywnych opinii („mam go dość”) o szkole pochodziło najwięcej od gimnazjalistów z ZSP nr 2 w Żyrardowie, a najmniej z Radziejowic.

Tabela 14. Wypowiedzi gimnazjalistów odnośnie opuszczania szkoły, do której uczęszczają

Nazwa gimnazjum i płeć uczniów		Skala powiązań				Razem
		bardzo żal że opuszczam	żał ale trzeba	nie żałuję	mam go dość	
1. Żyrardów ZSP Nr 1	Ch	7	35	31	27	100
	Dz	11	38	29	22	100
	R	9	37	30	24	100
2. Żyrardów ZSP Nr 2	Ch	7	39	25	29	100
	Dz	5	29	33	33	100
	R	6	34	29	30	100
3. Puszcza Mariańska	Ch	6	33	39	22	100
	Dz	23	30	20	27	100
	R	17	31	27	25	100
4. Radziejowice	Ch	–	33	11	56	100
	Dz	4	57	35	4	100
	R	3	50	28	19	100
5. Wiskitki	Ch	–	39	19	42	100
	Dz	9	68	23	–	100
	R	3	50	21	26	100
Ogółem: (N = 195) (N = 185) (N = 380)	Ch	5	37	27	31	100
	Dz	10	40	29	21	100
	R	8	38	28	26	100

Można więc sformułować ostrożny wniosek, że szkoły koncentrujące mniejszą liczbę uczniów cieszą się lepszą opinią niż szkoły duże i z tymi szkołami – środowiskami uczniowie emocjonalnie silniej są związani niż ze szkołą skupiającą dużą liczbę uczniów i nauczycieli. Taka szkoła, jak też duże miasto pozostają anonimowe. Tymczasem reforma szkolnictwa i administracyjna obowiązująca od 1999 r. poszły w kierunku koncentracji, a więc wbrew temu, co preferuje społeczeństwo.

Zakończenie

Przeprowadzone badania ankietowe pozwalają stwierdzić, iż gimnazjaliści poszukują kontynuacji nauki w szkołach średnich położonych najbliższej miejsca zamieszkania, kierują się więc racjonalnością. Stąd też gimnazjaliści powiatu żyrardowskiego wybierają przede wszystkim szkoły zlokalizowane na jego terenie, o ile odpowiedni jest do ich możliwości i zainteresowań poziom i profil kształcenia.

W następnej kolejności część gimnazjalistów poszukuje szkół średnich w powiatach sąsiednich i tylko nieliczni o wysublimowanych na ogół wymaganiach wybierają szkoły zlokalizowane w Warszawie. Wybór szkoły średniej zdeterminowany jest głównie dotychczas osiąganymi wynikami

nauki i one właśnie najczęściej przesądzają też o wyborze przyszłego zawodu. Z kolei wybór zawodu dostosowany jest do zgłaszanego popytu przez podmioty gospodarcze, dlatego z jednej strony pojawiają się zawody nowe, np. informatyk, logistik, mechatronik, manager, biotechnolog, żołnierz zawodowy, zaś z drugiej strony zawody dziedziczone po rodzicach (mechanik samochodowy, kierowca, fryzjer, architekt, adwokat, lekarz, księgowy, urzędnik).

Zatem można uogólnić, iż gimnazjaliści są lustrzanym odbiciem społeczeństwa tego, które odchodzi (dziadkowie) i tego, które aktywnie uczestniczy współcześnie w życiu społeczno-gospodarczym i politycznym (rodzice). Dalsza korekta zainteresowań pewnej części współczesnych gimnazjalistów nastąpi w szkołach średnich, a potem w szkołach wyższych.

I na zakończenie warto zadać pytanie czy gimnazjaliści powiatu żyrardowskiego różnią się pod względem swoich zainteresowań i sytuacji od gimnazjalistów uczęszczających do innych gimnazjów? Na pytanie można odpowiedzieć tylko częściowo, ponieważ identyczne badania przeprowadzono w Kozienicach, Świerżach Górnych koło Kozienic i w Jastrzębi, w gminie sąsiadującej z Radomiem. W Kozienicach badaniem objęto 252 uczniów, w Świerżach Górnych 60 i w Jastrzębi 57, czyli łącznie 371 gimnazjalistów, a więc prawie tyle, co w powiecie żyrardowskim. Ograniczymy się tylko do wybranych zagadnień, a mianowicie:

- I. Co zamierzają robić gimnazjaliści po skończeniu szkoły, do której uczęszczają (w %):

	Żyrardów	Kozienice
1. Uczyć się w trybie dziennym	71	71
2. Podjąć naukę i pracę	12	14
3. Podjąć naukę i praktykę przygotowującą do zawodu	13	8
4. Podjąć naukę i pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców	2	2
5. Inne zamierzenia	2	5
Razem:	100	100

- II. W jakim typie szkoły pragnę się uczyć?

1. W liceum ogólnokształcącym	58	43
2. W liceum profilowanym	6	15
3. W technikum	24	27
4. W zasadniczej szkole zawodowej	12	15
Razem:	100	100

III. Jakie przedmioty najbardziej lubię (1 wskazanie)?

1. W-F	25	22
2. Matematyka	14	17
3. Język polski	17	11
4. Informatyka	8	10
5. Biologia	7	7
6. Chemia	1	7

IV. Jakich przedmiotów gimnazjaliści najbardziej nie lubią (1 wskazanie) w %

1. Matematyka	28	27
2. Chemia	19	12
3. Fizyka	14	18
4. Historia	11	11
5. Język polski	10	8
6. Biologia	7	4
7. Język niemiecki	2	6

V. Czy nie żal Ci opuszczać Twojego gimnazjum?

1. Bardzo żal	8	9
2. Żal, ale trzeba	38	40
3. Nie żałuję	28	29
4. Nie żałuję wcale, mam go dość	26	22

Razem:	100	100
--------	-----	-----

VI. Do jakich uczniów się zaliczasz według Twojej oceny?

1. Bardzo dobrych	25	22
2. Dobrych	43	46
3. Dostatecznych	26	22
4. Słabych	4	8
5. Bardzo słabych	2	2

Razem:	100	100
--------	-----	-----

Tak więc istnieje duża zbieżność wyników zarówno co do zamie-
rzeń gimnazjalistów, przedmiotów lubianych i najbardziej nielubianych,
stopnia przywiązania do szkoły, a nawet w zakresie samooceny odnośnie
do osiągnięć w wynikach nauczania. Pewne różnice, jakie istnieją spowo-
dowane są specyficznymi cechami samych uczniów, jak też otoczenia

szkół, w których funkcjonują⁷. Do sformułowania bardziej ogólnych wniosków brakuje badań gimnazjów zlokalizowanych w dużych miastach i ich strefach podmiejskich.

Literatura

1. Królikowska-Waś K., 2007, Relacje uczeń–szkoła, uczeń–klasa, uczeń–nauczyciel na przykładzie szkół żyrardowskich, „Rocznik Żyrardowski”, tom V, WSRL, Żyrardów.
2. Lipińska W., Pytlak M., 2009, Wybrane czynniki wpływające na decyzje dotyczące wyboru szkoły średniej na przykładzie liceów ogólnokształcących w Grodzisku Maz., Pruszkowie i Warszawie, „Rocznik Żyrardowski”, tom VII, WSRL, Żyrardów.
3. Muster R., 2008, Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych wobec wymagań rynku pracy w świetle badań empirycznych, w: K. Głąbicka (red.), Integracja socjalna w społecznościach lokalnych, Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej, Wydział Ekonomiczny Politechniki Radomskiej, Radom.
4. Pytlak M., 2008, Zamierzenia maturzystów grodziskich szkół średnich, „Rocznik Żyrardowski”, tom VII, WSRL, Żyrardów.
5. Rakowski W., 2002, Praca zawodowa i jej uwarunkowania w administracji samorządowej (na przykładzie Żyrardowa, Warszawy, Suwałk), „Rocznik Żyrardowski”, tom I, WSRL, Żyrardów.
6. Rakowski W., Bujala B., 2003, Warunki życia rodzin z dziećmi uczęszczającymi do szkoły podstawowej w Żyrardowie, „Rocznik Żyrardowski”, tom II, WSRL, Żyrardów.
7. Rakowski W., Łepecka G., Zielińska A., 2006, Zamierzenia maturzystów wybranych szkół radomskich, „Studia nad regionem radomskim”, tom II, Politechnika Radomska, WSRL, Radom – Żyrardów.
8. Rakowski W., Witkowska K., 2006, Społeczeństwo Żyrardowa, „Rocznik Żyrardowski”, tom IV, WSRL, Żyrardów.
9. Rakowska B., Rakowski W., 2007, Sposoby wykorzystania czasu wolnego przez uczniów szkół żyrardowskich, „Rocznik Żyrardowski”, tom V, WSRL, Żyrardów.
10. Rakowski W., 2007, Otoczenie zewnętrzne wpływające na funkcjonowanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w Żyrardowie, „Rocznik Żyrardowski”, tom V, WSRL, Żyrardów.

⁷ Szerzej na temat zamierzeń gimnazjalistów gm. Kozienice patrz: „Studia nad regionem radomskim” tom V.

11. Rakowski W., 2008, Zamierzenia maturzystów szkół powiatu żyrardowskiego w roku szkolnym 2007/08, „Rocznik Żyrardowski”, tom VI, WSRL, Żyrardów.
12. Rakowska B., Rakowski W., 2008, Typologia miast i gmin województwa mazowieckiego pod względem wykształcenia ludności, „Rocznik Żyrardowski”, tom VI, WSRL, Żyrardów.
13. Rakowski W., 2009, Umiejscowienie szkoły średniej w podsystemie osadniczym a wybór miasta studiowania, „Studia nad regionem radomskim”, tom IV, PR, WSRL, Radom – Żyrardów.

Plans of grammar school students from Żyrardów administrative district

Summary

Based on the survey conducted, the authors of the above article discuss:

1. The students' family and financial situation, including their parents' occupation and professional activity, an average number of people in their household, their housing conditions;
2. The students' educational achievements;
3. Their most and least favourite school subjects ;
4. Their further educational plans, their choice concerning the type and place of school and future profession;
5. The degree of their attachment to grammar school

In the final part of the article the authors state that the plans of the middle school students from the Żyrardów administrative district are almost identical to the plans of the middle school students from the urban and rural commune – Kozienice, where the same survey was carried out.

Załącznik 1

Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie
Politechnika Radomska

Ankieta anonimowa służy do celów naukowych

ANKIETA

dla uczniów kończących gimnazjum

Drodzy gimnazjaliści

Dobiega końca Wasza nauka w szkole gimnazjalnej i zastanawiacie się wspólnie z Waszymi rodzicami, opiekunami, przyjaciółmi co dalej? Dlatego zwracamy się do Was z uprzejmą prośbą o wypełnienie tej ankiety, bo chcielibyśmy poznać Wasze przyszłe zamierzenia. Prosimy o szczerze wypowiedzi.

Odpowiedni odpowiedź podkreśl lub wstaw znak ×

1. Co zamierzasz robić po skończeniu gimnazjum?

- uczyć się w trybie dziennym
- podjąć naukę i pracę
- podjąć naukę i pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców (opiekunów)
- podjąć naukę i praktykę (np. w zakładzie fryzjerskim) przysposabiającą do zawodu
- jeszcze nie wiem, co będę robił(a)
- inne zamierzenia (jakie? wymienić)

.....

2. Jeśli uczyć się, to w jakim typie szkoły:

- liceum ogólnokształcącym
- liceum profilowanym
- technikum
- w zasadniczej szkole zawodowej
- w innej (jakiej? podać)

3. Podaj nazwę szkoły (lub nazwy szkół, jeżeli składasz dokumenty do więcej niż jednej szkoły), gdzie zamierzasz złożyć swoje dokumenty

- 1)
- 2)
- 3)

4. Podaj nazwę miasta (miejscowości), gdzie ta szkoła się mieści, gdzie zamierzasz złożyć dokumenty

- 1)
- 2)
- 3)

5. Jakie są powody, że wybrałeś tę szkołę (np. bo tu mieszkasz, bo tam pracują rodzice, bo tam będą się uczyć moi koledzy, moje koleżanki itp.)

.....

6. Jaki zawód pragniesz wykonywać w przyszłości – wymień 4 wg ważności, które chciałbyś wykonywać

1) 3)

2) 4)

7. A jaki zawód wykonują Twoi rodzice (opiekunowie) – jeżeli nie masz ojca lub matki, napisz **nie dotyczy**
 ojciec (opiekun) matka (opiekunka)

.....

8. Czy odnośnie do wyboru zawodu rozmawiałeś:

1) z Twoimi rodzicami tak nie

2) nauczycielami tak nie

3) przyjaciółmi tak nie

4) innymi osobami tak nie

9. Do jakich uczniów się zaliczasz wg Twojej oceny?

bardzo dobrych słabych

dobrych bardzo słabych

dostatecznych

10. Jakie przedmioty najlepiej lubisz (wymień co najmniej 3):

1)

2)

3)

4) nie lubię żadnego

11. A jakich przedmiotów najbardziej nie lubisz i dlaczego:

1) bo

2) bo

3) bo

4) wszystkie lubię

12. Czy nie żal Ci opuszczać Twojego gimnazjum?

bardzo żal nie żałuję

żal, ale trzeba nie żałuję wcale, mam go dość

13. Bardzo proszę ocenić sytuację materialno-finansową Twojej rodziny

☐ jest bardzo dobra	☐ jest zła
☐ jest dobra	☐ jest bardzo zła
☐ jest taka sobie (średnia)	

14. Z kim mieszkasz?

W skład mojej rodziny wchodzi (odpowiednią odpowiedź podkreślić):

- 1) ojciec, matka i ja
- 2) ojciec, matka, ja i rodzeństwo (brat, siostra)
- 3) tylko mama i ja
- 4) jest inaczej, a mianowicie mieszkam (wymień z kim)

Łącznie w skład mojej rodziny wspólnie zamieszkałej wchodzi razem ze mną osób

15. Moje mieszkanie usytuowane jest (odpowiednią odpowiedź podkreślić):

- 1) w domu jednorodzinnym
- 2) w domu wielorodzinnym
- 3) w bloku mieszkalnym i składa się z pokoi
- 4) jest to segment
- 5) jest inaczej (jak? napisz)

16. Płeć

- M (mężczyzna) K (kobieta)

17. Nazwa gimnazjum

18. Miejscowość

19. Data wypełnienia ankiety

W imieniu organizatorów serdecznie dziękuję za wypełnienie ankiety.

prof. dr hab. Witold Rakowski